

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 377/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/101/2023 z 29. januára 2025, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/17/2022 z 26. januára 2023 a Okresného súdu Poprad sp. zn. 12C/226/2004 z 28. mája 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. apríla 2025 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj napadnutými uzneseniami krajského súdu a okresného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia, pričom navrhuje zrušenie napadnutých rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, ako aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 70 000 eur a náhrady trov konania. Sťažovateľka rovnako navrhuje priznanie trov konania na „*prvostupňovom súde, odvolacom súde a dovolacom súde*“ a nariadenie ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola sporovou stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12C/226/2004 v procesnom postavení žalovanej 2, proti ktorej sa žalobkyňa ([REDAKOVANÉ]), správkyňa konkurznej podstaty úpadcu ([REDAKOVANÉ] v konkurze) domáhala vydania bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom na podklade tvrdenia, že sťažovateľka spoločne so žalovaným 1 získali neoprávnený prospech tým, že stavebné práce vykonané na rodinnom dome boli vyfakturované a uhradené úpadcom na pokyn sťažovateľky.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu bolo konanie zastavené na podklade späťvzatia žaloby a žalovaným bol priznaný nárok na náhradu trov konania. Na nesúhlas sťažovateľky so späťvzatím okresný súd neprihliadol s odôvodnením, že zastavením konania sa hmotnoprávne postavenie žalovanej nezmení a nedôjde k ohrozeniu jej práv a právom chránených záujmov.

4. Uznesením krajského súdu sp. zn. 15Co/53/2019 zo 17. októbra 2019 bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené ako vecne správne.

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Cdo/49/2020 z 23. februára 2022 uznesenie krajského súdu zo 17. októbra 2019 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného vysporiadania sa odvolacieho súdu s námietkou súvisiacou s osobou, ktorá podpísala späťvzatie žaloby, konkrétne či [REDAKOVANÉ], ktorá nebola zástupkyňou žalobkyne, mala na takýto úkon oprávnenie.

6. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo napadnuté uznesenie okresného súdu opätovne potvrdené ako vecne správne. Proti citovanému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), tvrdiac nesprávnosť záveru, že pre nesúhlas so späťvzatím žaloby neexistovali vážne dôvody. Sťažovateľka zároveň namietala dovolací dôvod podľa § 420 písm. c) CSP, tvrdiac, že za stranu, ktorá nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom, v plnom rozsahu nekonal zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

7. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka zdôrazňuje nesprávnosť, ako aj nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov. V konkrétnostiach atakuje rozhodnutia sudcov, ktorí podľa sťažovateľky konali bez vecnej a skutkovo a právne podloženej argumentácie, keď dospeli k záveru o neexistencii vážnych dôvodov na nesúhlas so späťvzatím žaloby. Sudca okresného súdu neskúmal absenciu pasívnej legitimácie aj napriek tomu, že bola od samého začiatku zrejmá. Okrem uvedeného sťažovateľka spochybňuje tvrdenia žalobkyne týkajúce sa merita veci o získaní neoprávneného prospechu sťažovateľky.

9. Sťažovateľka namieta, že [REDAKOVANÉ], ktorá elektronicky podpísala späťvzatie z 12. apríla 2019, nemala na takýto úkon kompetenciu, čím bol naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. c) CSP.

10. Podľa sťažovateľky krajský súd listom z 30. septembra 2019 vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne na preukázanie oprávnenia [REDAKOVANÉ] konať za právnu zástupkyňu žalobkyne [REDAKOVANÉ]. Podaním z 15. októbra 2019 sa právna zástupkyňa vyjadrila, že menovaná osoba má úplný prístup do elektronickej schránky a je jej zamestnancom. K uvedenému listinnému dokumentu, ktorý považuje sťažovateľka za špekulatívny, sa nemohla sťažovateľka vyjadriť, čím došlo k porušeniu jej práv na súdnu ochranu. Získala ho však za finančnú úhradu na základe uplatnenia práva na nazretie do súdneho spisu 17. októbra 2019.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti rozhodnutí všeobecných súdov vydaných vo veci zastavenia konania na podklade späťvzatia podaného žalobkyňou.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť na neverejnom zasadnutí senátu predbežne prerokoval, skúmal pritom prípadnú existenciu dôvodov na jej odmietnutie v súlade s § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Zo zistení ústavného súdu nahliadnutím do zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou vyplynulo, že sťažovateľka samotná vykonáva advokáciu, čo s odkazom na § 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde vedie k záveru, že ako advokátka nemusí byť v konaní o ústavnej sťažnosti zastúpená.

III.1. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu:

14. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity, ktorý sa uplatňuje v konaní o ústavnej sťažnosti, je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

15. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie okresného súdu bolo v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku preskúmané v rámci odvolacích konaní vedených krajským súdom pod sp. zn. 15Co/53/2019 a 22Co/17/2022, pričom napadnuté uznesenie krajského súdu bolo preskúmané v rámci dovolacieho konania, ktorého výsledkom bolo vydanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnuté uznesenie okresného súdu a krajského súdu preskúmať.

16. Vzhľadom na už uvádzané ústavný súd relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

17. Ústavný súd, súc viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde), preskúmal opodstatnenosť námietok sťažovateľky (časť II tohto uznesenia), pritom konfrontáciou podstatných častí rozhodnutia o dovolaní, v ktorých sa dovolací súd zaoberá vecným posúdením dovolacej argumentácie, dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

18. Vo vzťahu k námietke, ktorou sťažovateľka brojí proti správnosti záveru súdov o tom, že neexistovali vážne dôvody na nesúhlas so späťvzatím, ústavný súd odkazuje na relevantnú časť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorej sa stotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu a súdu prvej

inštalácie, podľa ktorých dôvody uvádzané sťažovateľkou (existencia trestných konaní vedených proti sťažovateľke ako obvinenej, list Ministerstva vnútra Slovenskej republiky s návrhom na zastavenie trestného stíhania proti sťažovateľke, neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobkyne v napadnutom konaní) neboli vážnymi dôvodmi na nepripustenie späťvzatia.

19. Súd je povinný dispozičný prejav vôle žalobcu rešpektovať a po späťvzatí žaloby pokračuje v konaní tak, aby bolo toto konanie bez ďalšieho prejednávania veci zastavené, resp. sčasti zastavené. Výnimku z uvedeného pravidla predstavuje iba alternatíva, keď zastaveniu konania alebo jeho časti bráni kvalifikovaný nesúhlas žalovaného podľa § 146 ods. 1 CSP alebo absencia súhlasu žalovaného podľa § 146 ods. 2 CSP (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 534; m. m. I. ÚS 252/2022). Vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania formou inštitútu späťvzatia je teda limitovaná nesúhlasom žalovaného a existenciou vážnych dôvodov, pričom dôkazné bremeno existencie takýchto dôvodov nesie práve žalovaný (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/136/2010).

20. Posúdenie dôvodnosti nesúhlasu so späťvzatím žaloby je vecou úvahy súdu, pritom nemusí ísť len o dôvody právne, ale aj závažné etické, morálne, ekonomické alebo iné dôvody závažného charakteru (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo/81/2010).

21. Sťažovateľka v tomto smere uvádzala (aj) neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobkyne, čo za určitých okolností môže byť subsumované pod vážny dôvod nesúhlasu so späťvzatím, no za procesnej situácie danej existenciou pre žalobcu nepriaznivého rozhodnutia súdu prvej inštalácie. Ústavný súd už pritom vo vzťahu k inštitútu späťvzatia vyslovil, že logickým dôvodom na späťvzatie žaloby po vyhlásení rozsudku je neúspech žalobcu, s čím korešponduje pravdepodobný závažný dôvod nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby, teda jeho úspech vo veci samej (m. m. I. ÚS 252/2022). V sťažovateľkinej veci však o takýto prípad nejde, keďže k späťvzatiu žaloby došlo ešte pred rozhodnutím súdu prvej inštalácie. Za tejto procesnej situácie preto krajský súd celkom logicky uzavrel, že posúdenie (ne)unesenia dôkazného bremena žalobkyňou patrí do kompetencie súdu rozhodujúceho meritórne, bez ktorého ide len o subjektívne závery nesubsumovateľné pod vážny dôvod na nesúhlas so späťvzatím (bod 13 napadnutého uznesenia krajského súdu).

22. Navyše ani súbežné vedenie trestných konaní proti sťažovateľke bez identifikácie konkrétneho dopadu na postavenie sťažovateľky nemôže bez ďalšieho predstavovať vážny dôvod nesúhlasu so späťvzatím. Za opačnej situácie by totiž rozhodnutie súdu bolo možné kvalifikovať ako svojvoľné. Odvolací súd, riadiac sa ustálenou judikatúrou najvyšších súdnych autorít, prihliadal na skutkové okolnosti prípadu, pričom hodnotil možné dôsledky zastavenia konania z hľadiska právneho a faktického stavu a zbral do úvahy aj možný dopad na postavenie sťažovateľky, vychádzajúc pritom z tvrdení prezentovaných samotnou sťažovateľkou. Za týchto okolností je preto záver dovolacieho súdu k dostatočnosti a preskúmateľnosti odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v otázke (ne)existencie vážnych dôvodov na nesúhlas so späťvzatím ústavne akceptovateľný.

23. V kontexte námietky nemožnosti sťažovateľky vyjadriť sa k listinnému dokumentu zaslanému krajskému súdu žalobkyňou, resp. jej právnou zástupkyňou (bod 10 tohto uznesenia) ústavný súd poukazuje na podstatnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého

si odvolací súd výzvou adresovanou právnej zástupkyňi žalobkyne pred vydaním rozhodnutia overoval skutočnosť, kto podpísal elektronické podanie, t. j. naprával formálnu chybu vedúcu k identifikácii podpisujúcej osoby a nevykonával v tomto smere dokazovanie. Išlo pritom o reakciu na samotnú odvoláciu argumentáciu sťažovateľky, ktorou spochybňovala pre nepodpísanie elektronického podania právnu zástupkyňou účinnosť podania späťvzatia.

24. Pre posúdenie tejto námietky má nepochybne význam aj skutočnosť uvádzaná samotnou sťažovateľkou, že sa napokon s listinným dokumentom oboznámila, a to nazretím do súdneho spisu. Za takéhoto procesného stavu sa námietka sťažovateľky izoluje výlučne na formálny nedostatok súvisiaci s doručovaním listinného dokumentu zo strany krajského súdu, ktorý sám osebe nie je spôsobilý privodiť sťažovateľke takú ujmu, ktorá by zakladala dôvod na vyslovenie porušenia ňou označených práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie. Ani námietka nemožnosti vyjadriť sa k listinnému dokumentu, ktorá mala zakladať prípustnosť a dôvodnosť dovolania z dôvodu vady zmätočnosti, preto nie je dôvodná tak, ako to konštatuje v bode 14 napadnutého uznesenia najvyšší súd.

25. Napokon ani námietka sťažovateľky atakujúca podpísanie elektronického podania späťvzatia kvalifikovaným elektronickým podpisom [REDAKOVANÉ] obsiahnutá v podstatnom v bode 9 tohto uznesenia nie je dôvodná. Najvyšší súd sa s touto námietkou ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal v bodoch 15 a nasl. napadnutého uznesenia. V podstatnom zdôraznil, že cez portál slovensko.sk bolo právnu zástupkyňou žalobkyne udelené [REDAKOVANÉ] splnomocnenie na účely vstupu a disponovania s elektronickou schránkou právnej zástupkyne, pokrývajúc aj úkon podpísania elektronickej správy kvalifikovaným elektronickým podpisom a jej odoslanie.

26. Najvyšší súd v ďalšom poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov upravujúce možnosť zastúpenia advokáta pri jednotlivých úkonoch, ako aj na recentnú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu (III. ÚS 269/2022), z ktorej vyplynulo, že za riadne realizované elektronické podanie možno považovať elektronické podanie realizované osobou, ktorá bola na podanie a podpísanie tohto podania splnomocnená oprávnením na prístup a disponovanie podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov. Na podklade citovaných zákonných ustanovení a rozhodovacej činnosti ústavného súdu napokon najvyšší súd konštatoval, že v konkrétnych okolnostiach veci išlo o technický úkon súvisiaci výlučne s podmienkami podania predmetného úkonu elektronickými prostriedkami, preto ak späťvzatie žaloby podal a podpísal iný subjekt než právna zástupkyňa žalobkyne, avšak z elektronickej schránky tejto právnej zástupkyne, na ktoré mal oprávnenie v súlade s účelom zákona o e-Governmente, išlo o osobu splnomocnenú (oprávnenú) vykonať tento úkon v mene právnej zástupkyne žalobkyne a na jej účet.

27. Na podklade už citovaných predbežných záverov ústavný súd rezultuje, že najvyšší súd poskytol sťažovateľke v súvislosti s namietaným porušením práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie ochranu v medziach zákona, ktorý základné právo na súdnu ochranu vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy), pričom tieto medze rešpektoval, a preto mu z ústavnoprávneho hľadiska nemožno pri posúdení väd zmätočnosti nič vytknúť. Ústavný súd, vychádzajúc z relevantnej časti

obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, preto nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľky podľa § 420 písm. c) a f) CSP boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie. Záver dovolacieho súdu k neprípustnosti dovolania z dôvodu existencie vád zmätočnosti je preto podľa názoru ústavného súdu odôvodnený ústavne udržateľným spôsobom.

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými vrátane návrhu na nariadenie ústneho pojednávania stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu